

Aan : NVTZ en NVZD
Van : Dirkzwager legal & tax
Inzake : Modelstatuten en overgangsrecht Wbtr
Datum : 30 april 2021

De Wet bestuur en toezicht rechtspersonen treedt op 1 juli 2021 in werking. In deze wet is een overgangsregeling opgenomen voor toepassing van de nieuwe bepalingen en de inhoud van de statuten. Op verzoek van de NVTZ en de NVZD gaan wij in dit memo kort in op de hoofdlijnen van dit overgangsrecht en de praktische toepassing daarvan voor zorgstichtingen in relatie tot de modelstatuten van de NVZD en NVTZ.

Overgangsrecht Wbtr en praktische toepassing modelstatuten

Voor de praktische toepassing van het overgangsrecht Wbtr en het gebruik van de modelstatuten gelden voor zorgstichtingen, kort samengevat, de navolgende uitgangspunten:

1. In de modelstatuten van 2020 van de NVTZ en NVZD is reeds voorgesorteerd op de minimale inhoudelijke vereisten van de nieuwe wettelijke regels van de Wbtr.
2. De Wbtr heeft op grond van het algemene overgangsrecht onmiddellijke werking, hetgeen betekent dat de nieuwe wettelijke bepalingen direct van toepassing zijn en ook voor de statuten van zorginstellingen gelden, tenzij er specifieke uitzonderingen in de wet zijn opgenomen.
3. Voor de statuten van stichtingen kent de Wbtr zo'n specifieke uitzondering voor twee onderwerpen, namelijk: (i) de belet- en ontstentenisregeling en (ii) de beperking van het meervoudig stemrecht, in die zin dat bestaande stichtingen hun statuten pas bij de eerstvolgende statutenwijziging ná 1 juli 2021 hoeven aan te passen aan de nieuwe wettelijke regelingen (als zij daar nu nog niet aan voldoen). Voor het meervoudig stemrecht geldt daarvoor een maximale termijn van vijf jaar.
4. De Wbtr verplicht zorginstellingen die de huidige modelstatuten van de NVTZ en NVZD (versie 2020) correct en volledig hebben geïmplementeerd als zodanig dus niet tot een notariële statutenwijziging vóór, per of na 1 juli 2021.
5. Zorginstellingen die *na* 1 juli 2021 hun statuten wijzigen of worden opgericht zullen een belet- en ontstentenisregeling voor (alle) bestuurders en toezichthouders in hun statuten moeten opnemen voor zover dat nog niet nog zou zijn gebeurd; *vóór* 1 juli 2021 zijn bestaande zorginstellingen daartoe formeel weliswaar niet verplicht, maar als zij toch hun statuten gaan wijzigen, verdient het uit praktische overwegingen aanbeveling om de belet- en ontstentenisregelingen van de artikelen 8 lid 6 en 7 (raad van toezicht) respectievelijk artikel 12 lid 2 (raad van bestuur) van de modelstatuten integraal op te nemen in hun nieuwe statuten als dat nog niet zou zijn gebeurd.

Toelichting overgangsrecht Wbtr

Met het oog op de inwerkingtreding van de Wbtr op 1 juli 2021 verwijzen wij voor de praktische toepassing van de modelstatuten naar een recente uitspraak van de minister: *“Het wetsvoorstel noodzaakt verenigingen en stichtingen verder niet tot het wijzigen van hun statuten. Door middel van het overgangsrecht (artikel XV van het wetsvoorstel) wordt voorkomen dat verenigingen en stichtingen verplicht kosten moeten maken voor een gang naar de notaris om hun statuten te conformeren aan de regeling omtrent het meervoudig stemrecht, de ontstentenis en belet regeling en de tegenstrijdigbelangregeling.”* (EK 34 491, nr. C, Memorie van Antwoord, 28 oktober 2020). Concreet volgt daaruit dat (model)statuten die thans aan de geldende wet- en regelgeving voldoen ook onder het regime van de Wbtr na 1 juli 2021 rechtsgeldig zijn en blijven. Voor het meervoudig stemrecht geldt een wettelijke overgangstermijn van maximaal vijf jaar; voor de belet- en ontstentenisregeling wordt geen termijn gesteld en hoeven zorginstellingen dus pas bij een eventuele volgende statutenwijziging een dergelijke regeling op te nemen in de statuten.

De huidige modelstatuten NVTZ en NVZD kennen geen afwijkende bepaling voor meervoudig stemrecht en in deze statuten is zowel voor tegenstrijdigbelang als ontstentenis en belet al een statutaire regeling opgenomen voor raad van toezicht en raad van bestuur. Die laatste regeling hoeft formeel pas bij een eventuele eerstvolgende statutenwijziging na 1 juli 2021 integraal in de statuten te worden opgenomen. Voor zorginstellingen die toch een statutenwijziging vóór 1 juli 2021 overwegen verdient het aanbeveling om nu al direct een integrale statutaire belet- en ontstentenisregeling voor de raad van toezicht en de raad van bestuur overeenkomstig de artikelen 8 lid 6 en 7 respectievelijk artikel 12 lid 2 van de modelstatuten op te nemen als dat in het verleden nog niet zou zijn gebeurd. Dat geldt ook als men voortaan in de statuten een bepaling voor meervoudig stemrecht wil opnemen. Toepassing van de betreffende wettelijke overgangsbepalingen en deze versie van de modelstatuten en reglementen in concrete gevallen is een taak en verantwoordelijkheid van de instrumenterend notaris.

Herziening model-statuten en -reglementen 2021/2022

Naar verwachting zal in de loop van 2021/2022 een flink aantal nieuwe wettelijke regels en governancebepalingen worden geïntroduceerd, zoals de (Uitvoeringsregeling) Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza), de beleidsvoornemens van de overheid omtrent integer bestuur en bedrijfsvoering, de aanbevelingen van de Governance Innovatie- en Adviescommissie (IAC) en de visie van de branche- en beroepsverenigingen, IGJ en NZa op vitale onderwerpen als belangenverstrengeling en BV-constructies, een eventuele aanscherping of uniformering van het uitvoeringsbeleid van CIBG respectievelijk belastingdienst. Deze nieuwe governancevoorschriften zullen waarschijnlijk in het najaar van 2021 wel aanleiding geven tot een integrale herziening van de modelstatuten en reglementen van de NVTZ en NVZD.